

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 24.04.2020
№ КПУМ/5-20)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ЗМІНИ ЦІН ВИРОБНИКІВ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ"
2.06.02.01**

електронна пошта:

k.istratenko@ukrstat.gov.ua

телефон:

(044) 234 95 48

керівник державного

статистичного спостереження: Істратенко К. В.

Київ – 2020

ЗМІСТ

1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження	4
2.1. Відповідність	4
2.2. Точність	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	6
2.4. Доступність та зрозумілість	6
2.5. Послідовність та зіставність.....	7
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	8
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів	8
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	9
3. Заключна частина.....	10

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Зміни цін виробників промислової продукції" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання статистичних даних і процесів.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначені розділом III Принципів діяльності органів державної статистики України, затверджених наказом Держстату від 17.08.2018 № 170.

Метою проведення державного статистичного спостереження "Зміни цін виробників промислової продукції" (далі – ДСС, спостереження) є формування інформації про індекси цін виробників промислової продукції (далі – ІЦВ) та середніх цін виробників промислової продукції для інформаційного забезпечення прогнозування й управління процесами ціноутворення в промисловості, потреб статистики промисловості, оптової торгівлі та національних рахунків.

Спостереження запроваджене з 1991 року.

ДСС відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.06 "Ціни" за тематикою статистичного виробництва 2.06.02 "Ціни виробників".

Нормативно-правовою основою проведення спостереження є закон України "Про державну статистику" та план державних статистичних спостережень, затверджений Кабінетом Міністрів України.

ДСС проводиться відповідно до Методологічних положень щодо організації державного статистичного спостереження за змінами цін виробників промислової продукції (далі – Методологічні положення), затверджених наказом Держстату від 11.02.2019 № 67 та розміщених на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) в розділі "Методологія та класифікатори"/ "Статистична методологія"/ "Економічна статистика"/"Ціни".

Методологічні положення базуються на загальних міжнародних принципах побудови індексів цін, спільному документі Міжнародного валютного фонду, Міжнародної організації праці, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Об'єднаних Націй та Світового банку "Керівництво щодо індексів цін виробників: теорія та практика", Регламенті Ради (ЄС) № 1165/98 від 19.05.1998 щодо короткотермінової статистики підприємств зі змінами, внесеними Постановою (ЄС) № 1158/2005 Європейського Парламенту і Ради ЄС (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1998/1165/oj>).

Джерелами інформації ДСС є:

дані, отримані від респондентів, за формою № 1-ціни (пром) (місячна) "Звіт про ціни виробників промислової продукції" (далі – ф. № 1-ціни (пром));

дані, отримані за результатами проведення ДСС "Виробництво та реалізація промислової продукції за видами" про вартість реалізованої продукції, виробленої з власної сировини, та вартість промислових послуг (далі – вартість реалізованої продукції);

дані, отримані за результатами проведення ДСС "Структурні зміни в економіці України та її регіонів", про обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності.

Основні статистичні продукти, в яких оприлюднюються дані ДСС на офіційному вебсайті Держстату:

статистична інформація (у розділі "Статистична інформація"/ "Економічна статистика"/"Ціни"/"Індекси цін виробників промислової продукції");

статистичні публікації (у розділі "Статистична інформація"/ "Публікації"/ "Ціни").

Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає за запитом користувачів у порядку та на умовах, визначених чинним законодавством.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточним та потенційним потребам користувачів.

Державне статистичне спостереження проводиться для потреб інформаційного забезпечення прогнозування й управління процесами ціноутворення в промисловості, а також потреб статистики промисловості, оптової торгівлі (з урахуванням рекомендацій, визначених Регламентом (ЄС) № 1165/98 від 19.05.1998 щодо короткотермінової статистики підприємств зі змінами, внесеними Постановою (ЄС) № 1158/2005 Європейського Парламенту і Ради ЄС) та національних рахунків.

Показниками ДСС є:

індекси цін виробників промислової продукції (реалізованої в межах України та за її межами, за видами економічної діяльності);

середні ціни виробників промислової продукції (за окремими видами харчових продуктів і напоїв). Респондентом ДСС є юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи.

Одиницею спостереження є місцева одиниця за видом економічної діяльності, що здійснює виробництво та реалізацію промислової продукції, яка класифікується в межах секцій В, С та D відповідно до Класифікації видів економічної діяльності ДК 009:2010 (КВЕД).

При проведенні спостереження використовуються статистичні класифікатори (класифікації), а саме: Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), Номенклатура продукції промисловості (НПП), Класифікація інституційних секторів економіки України (КІСЕ), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).

Показники ДСС розраховуються на щомісячній основі на державному рівні по Україні в цілому.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунку до дійсних значень.

Відповідно до Методологічних положень спостереження за ступенем охоплення одиниць є несучільним, проводиться з місячною періодичністю і охоплює всі регіони країни. Показники базуються на методологічних принципах побудови індексів цін відповідно до міжнародних стандартів.

Спостереження проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів і даних інших ДСС.

Перелік товарів (послуг)-представників для спостереження за змінами цін виробників промислової продукції формується на основі НПП на державному рівні раз на п'ять років методом відсікання, для чого використовуються дані ДСС "Виробництво та реалізація промислової продукції за видами" про вартість реалізованої продукції по країні у цілому за рік, що передують формуванню переліку. Підкатегорії продукції ранжуються за вартістю реалізованої продукції від більшого до меншого значення і відсікаються ті з них, що знаходяться за межами 90% кумулятивної вартості реалізованої продукції. Отриманий перелік підкатегорій продукції є переліком товарів (послуг)-представників.

За кожним відібраним товаром (послугою)-представником здійснюється відбір одиниць-виробників методом стратифікованого випадкового відбору.

Актуалізація вибіркової сукупності товарів (послуг) та підприємств здійснюється на щорічній основі.

Одержана від респондентів інформація перевіряється на правильність та точність заповнення, повноту даних, арифметичні та логічні контролю. Може здійснюватися зв'язок з респондентами, за необхідністю дані доопрацьовуються та коригуються.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів органи державної статистики виявляють причини неотримання інформації. За підсумками аналізу невідповідей ДСС їх середній рівень становить близько 1,5%. Більшість одиниць не надають відповіді з причини зміни умов виробництва продукції (перехід на використання давальницької сировини, виробництво за індивідуальним замовленням тощо) чи призупинення діяльності. Однак це не впливає на точність показників індексів цін.

Якщо у звітному місяці не було реалізації товару (послуги) та/або виробництво товару (послуги) тимчасово призупинено, то на етапі обробки інформації згідно з Методологічними положеннями застосовуються такі методи компенсації відсутніх даних: перенесення цін (за умови стабільної цінової ситуації) та імпутація цін.

Якщо одиниця повністю припинила виробництво товару (послуги), за яким (якою) проводиться спостереження, то здійснюється заміна на аналогічний товар (послугу), що реалізується цим або іншим виробником відповідного товару (послуги)-представника.

Поправки з урахуванням різниці в якості не здійснюються, оскільки порівнюються товари тільки аналогічної якості. Коригування рядів динаміки з урахуванням фактору сезонності не проводяться.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікацій.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень. Для зручності користувачів на офіційному вебсайті Держстату розміщений Календар оприлюднення інформації, де зазначені відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

За весь час проведення ДСС випадків порушення термінів оприлюднення статистичних продуктів не було.

Збір, обробка, аналіз і поширення інформації за результатами спостереження здійснюється у такі терміни:

Збір даних	Обробка даних	Аналіз даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
22 числа звітнього місяця	з 22 до 28 числа звітнього місяця	з 28 числа звітнього місяця до 09 числа місяця після звітнього	до 15 числа місяця після звітнього

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються в терміни, передбачені Законом України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати спостереження розміщуються у вільному доступі (у форматах *.doc, *.xls, *.pdf) на офіційному вебсайті Держстату.

Метадані ДСС розміщені на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Діяльність Служби"/"Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень".

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів цього статистичного спостереження, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601

телефон: (044) 234 95 48

адреса електронної пошти: k.istratenko@ukrstat.gov.ua;
office@ukrstat.gov.ua

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: (044) 287 06 72, факс: (044) 235 37 39

електронна пошта: el.zapyt@ukrstat.gov.ua

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки в державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Спостереження передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, методів збору та обробки даних, а також формування та перегляду вагової структури.

Відповідно до визначеного переліку товарів (послуг)-представників раз на рік визначаються вагові коефіцієнти для формування індексів цін виробників промислової продукції.

Перехід на нову вагову структуру та процедура її перегляду дозволяє розраховувати ІЦВ за різні періоди з використанням індексного методу.

Статистичні показники цього спостереження можна порівнювати у динаміці по промисловості у цілому з 1991 року, у т. ч. з 1991 по 2001 рік – за галузями

промисловості відповідно до Загального класифікатора галузей народного господарства, з 2002 по 2012 рік – за видами діяльності відповідно до Класифікації видів економічної діяльності ДК 009:2005, з 2013 року – Класифікації видів економічної діяльності ДК 009:2010.

ІЦВ можуть зіставлятися з індексами цін реалізації сільськогосподарської продукції, індексами споживчих цін за окремими позиціями.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, є органи державної влади, місцевого самоврядування, бізнес (підприємства, установи та організації), науковці та дослідники, засоби масової інформації, громадські організації, міжнародні організації, громадяни, а також структурні підрозділи Держстату.

Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів щодо статистичних даних, які містяться у збірнику "Індекси цін виробників", а також визначення оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Результати анкетного опитування свідчать про те, що більшість користувачів надали відмінну та добру оцінку якості статистичної інформації зі статистики цін виробників, яка наведена у вищезазначеному збірнику. За критеріями якості даних щодо показників з тематики опитування 100% користувачів надали оцінки "відмінно" і "добре", при цьому найбільш важливим критерієм якості статистичної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", "Відповідність / Релевантність" – на другому, "Доступність та Зрозумілість / Ясність" – на третьому.

Оцінки користувачів щодо якості інформації більш детально наводяться у повідомленні для користувачів статистичної інформації за результатами проведення анкетного опитування зі статистики цін виробників, яке розміщене у розділі "Анкетні опитування" вебсайту Держстату. У цьому ж розділі користувачі мають можливість ознайомитися із заходами, які вживаються на підставі отриманих результатів анкетного опитування для поліпшення якості статистичної інформації.

Крім того, потреби користувачів вивчаються шляхом аналізу відповідей на їхні запити щодо отримання статистичної інформації про індекси цін виробників промислової продукції, які надходять відповідно до законів України "Про доступ до публічної інформації", "Про звернення громадян" та інші.

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів

на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149. За останньою оцінкою в цілому по Україні звітне навантаження на респондентів за формою № 1 - ціни (пром) (місячна) збільшилося на 11,5% за рахунок збільшення кількості респондентів (за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форми № 1-ціни (пром) (місячна) становлять 59,8 хв. Більшості із числа опитаних респондентів (84%) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 1-ціни (пром) (місячна) становить 92% (при середньому показнику за формами державних статистичних спостережень – 87%).

Для спрощення процедури подання респондентами форм державних статистичних спостережень передбачено подання електронного звіту. Відсоток звітування в електронному вигляді за формою № 1-ціни (пром) (місячна) становить 88%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки в статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним з основних принципів проведення ДСС. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

Для дотримання встановлених законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності перед респондентами у практиці проведення цього спостереження реалізуються такі заходи:

захист первинних даних, отриманих територіальними органами Держстату від респондентів у ході проведення ДСС, та використання їх виключно для статистичних цілей;

надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності

здійснюється для кожного статистичного показника.

Загроза розкриття первинних даних визначається за правилами порогового значення та індивідуального значення одиниці, встановленими Методологічними положеннями.

Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

3. Заключна частина

За останні три роки було удосконалено методологію проведення ДСС та актуалізовано відповідні Методологічні положення, запроваджено розрахунки індексів цін виробників промислової продукції, реалізованої в межах України та за її межами.

Для подальшого розвитку ДСС, оптимізації процесу статистичного виробництва планується переведення ДСС в Інтегровану систему статистичної інформації, керованої метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації.